

ΣΤΕ 655/2019 [ΝΟΜΙΜΗ ΥΑ/ΥΠΠΟ ΠΕΡΙ ΜΗ ΈΓΚΡΙΣΗΣ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΡΥΜΟΤΟΜΗΣΗ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΕΝΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ]

Περίληψη

- Τα ακίνητα μνημεία που ανάγονται σε περίοδο προγενέστερη των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών χαρακτηρίζονται ως μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, λόγω της σημασίας τους, η οποία μπορεί να αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην αρχιτεκτονική αξία τους, στην αξία τους από πολεοδομική άποψη ή στην ιστορική αξία τους. Ως μνημεία χαρακτηρίζονται για τους ίδιους λόγους και ακίνητα αναγόμενα στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών, εφόσον, όμως, η σημασία τους για έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω λόγους είναι ιδιαίτερη. Εξάλλου, η κατεδάφιση νεωτέρων ακινήτων, που είναι προγενέστερα των εκατό τελευταίων ετών ή η επ' αυτών εκτέλεση εργασιών, για τις οποίες απαιτείται έκδοση οικοδομικής αδειάς, δεν επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, ακόμα και εάν τα ακίνητα αυτά δεν έχουν προηγουμένως χαρακτηρισθεί ως μνημεία. Για τη χορήγηση της σχετικής εγκρίσεως ο ενδιαφερόμενος γνωστοποιεί στην αρμόδια υπηρεσία την πρόθεσή του να προβεί στην κατεδάφιση, η έγκριση δε θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί, εάν εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος από τη γνωστοποίηση δεν συντελεσθούν οι προβλεπόμενες διατυπώσεις δημοσιότητας. Επιδιώκεται έτσι η ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού για την ύπαρξη παλαιών ακινήτων, τα οποία δεν ανάγονται στην προ του 1830 περίοδο και δεν είναι, συνεπώς, αρχαία εκ του νόμου, ενδέχεται όμως να παρουσιάζουν καλλιτεχνικά αρχιτεκτονικά, πολεοδομικά, ιστορικά στοιχεία και εν γένει πολιτιστική αξία μη έχουσα εισέτι διαγνωσθεί, η οποία θα δικαιολογούσε τον χαρακτηρισμό τους ως νεωτέρων μνημείων. Τούτο δε για να αποτρέπεται ο κίνδυνος κατεδαφίσεως ή αλλοιώσεως των ακινήτων αυτών και να κινείται η διαδικασία χαρακτηρισμού τους, εφόσον κριθεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου.

Στους ενεργούς οικισμούς, που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται επεμβάσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να επιφέρουν, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, καταστροφή, βλάβη ή αλλοίωση του χαρακτήρα και του πολεοδομικού τους ιστού, σε κάθε περίπτωση δε, για την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου είτε στα κτίσματα είτε στους κοινόχρηστους χώρους, ακόμη και εάν η πραγματοποίηση του έργου δεν επιφέρει τις ανωτέρω δυσμενείς συνέπειες και, συνεπώς, δεν εμπίπτει στη σχετική απαγόρευση, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του οικείου συμβουλίου. Ο Υπουργός Πολιτισμού, προκειμένου να χορηγήσει

την έγκριση (άδεια) εκτελέσεως έργου σε οικισμό που αποτελεί αρχαιολογικό χώρο, αξιολογεί τα χαρακτηριστικά του έργου και εκτιμά τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις που θα έχει η εκτέλεσή του στον οικισμό, δηλαδή στο αγαθό που εμπίπτει στο πεδίο προστασίας του ν. 3028/2002. Η αιτιολογία της χορηγούμενης εγκρίσεως πρέπει, για να είναι πλήρης, να περιέχει οπωσδήποτε περιγραφή του προς εκτέλεση έργου και τεκμηριωμένη εκτίμηση των επιπτώσεών του.

Ενόψει της έννοιας των διατάξεων του άρθρου 24 του Συντάγματος και των εφαρμοστέων εν προκειμένω άρθρων του ν. 3028/2002, η προσβαλλόμενη απόφαση του Υπουργού εκδόθηκε κατ' ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, ενώ με βάση τα ως άνω στοιχεία του φακέλου, και συγκεκριμένα το περιεχόμενο των εγγράφων της 13ης Ε.ΒΑ. και της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Κρήτης αντιστοίχως, η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογείται νομίμως, εφόσον εκτίθενται ειδικώς οι λόγοι για τους οποίους η ασκηθείσα διάνοιξη οδών με την εφαρμογή του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου στο συγκεκριμένο σημείο θα παρέβλαπτε ουσιωδώς ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα στοιχεία του παραδοσιακού ιστού της πόλεως. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από τους αιτούντες με το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως είναι απορριπτέα ως αβάσιμα, ενώ, καθ' ο μέρος πλήττουν την ανέλεγκτη ακυρωτικώς τεχνική κρίση της διοικήσεως, οι σχετικοί ισχυρισμοί είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι. Είναι, ωστόσο, άλλο το ζήτημα, ότι, ενόψει των διαπιστώσεων που εκτίθενται στην γνωμοδότηση του ΚΑΣ, καθώς και της υπάρξεως μελετών αναπλάσεως, οι οποίες έχουν στηριχθεί στο παλαιό εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, η πολεοδομική υπηρεσία οφείλει να καλέσει την αρχαιολογική προκειμένου, με τη συνεργασία των δύο αυτών υπηρεσιών, να τροποποιηθεί, στο μέτρο που είναι αναγκαίο και μόνον, το υφιστάμενο ρυμοτομικό σχέδιο, κατά τρόπον ώστε να υπάρξει εναρμόνιση του πολεοδομικού σχεδιασμού και των αναγκών της πόλης σε κοινόχρηστους χώρους, με τις απαιτήσεις προστασίας των πολιτιστικών αγαθών, χωρίς κάποια από αμφοτέρες τις επιβαλλόμενες από το Σύνταγμα απαιτήσεις αυτές να προέχει, εξ ορισμού, απολύτως έναντι μιάς άλλης.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Μ. Μπαμπίλη

ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΑ/ΤΑΧΜΑΕ/256683/139400/9253/19/6.6.2014 αποφάσεως του Υπουργού Πολιτισμού, με θέμα «Μη έγκριση αιτήματος του Δήμου Ηρακλείου για ρυμοτόμηση στη συμβολή των οδών Αγίου Τίτου και Ιδομενέως εντός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου τμήματος της πόλης Ηρακλείου Δήμου Ηρακλείου Π.Ε.

Ηρακλείου Περιφέρειας Κρήτης».

3. Επειδή, η κρινόμενη αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον από τον πρώτο αιτούντα, ως μόνιμο κάτοικο της πόλεως του Ηρακλείου, την δεύτερη αιτούσα ως ιδιοκτήτρια πολυώροφου συγκροτήματος καταστημάτων στο Ο.Τ. 15 της πόλεως του Ηρακλείου, το οποίο αφορά η επίμαχη τροποποίηση, και την τρίτη ως ιδιοκτήτρια πενταόροφου υπογείου σταθμού αυτοκινήτων στο ίδιο ως άνω Ο.Τ. 15. Όλοι δε οι αιτούντες, οι οποίοι έχουν κοινό, κατά τα εν προκειμένω κρίσιμα βασικά του χαρακτηριστικά, έννομο συμφέρον, προβάλλοντας κοινούς λόγους ακυρώσεως στηριζόμενους επί της αυτής νομικής και πραγματικής βάσεως, ομοδικούν παραδεκτώς (πρβλ. ΣτΕ 1252, 1253/2016 7μ.). Κατά τα λοιπά, η κρινόμενη αίτηση, η οποία κατατέθηκε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Ηρακλείου στις 12.8.2014 ασκείται, σε κάθε περίπτωση, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς.

4. Επειδή, η προστασία των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς οργανώνεται από το ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α' 153), ο οποίος ορίζει στο άρθρο 2 ότι: «Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου: α) Ως πολιτιστικά αγαθά νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου. β) Ως μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει των εξής διακρίσεων: αα) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830... ββ) Ως νεότερα μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20. γγ) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό... καθώς και τα μνημεία που βρίσκονται στο έδαφος... και δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών. Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους. δδ)... γ) Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιολογικούς χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα. δ) ...». Στο άρθρο 10 ορίζεται ότι: «1. Απαγορεύεται κάθε ενέργεια σε ακίνητο μνημείο, η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του. 2. ..., 3. ..., 4. Για

κάθε εργασία, επέμβαση, αλλαγή χρήσης σε ακίνητα μνημεία, ακόμη και αν δεν επέρχεται κάποια από τις συνέπειες της παραγράφου 1 σε αυτά, απαιτείται έγκριση που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. 5. ..., 6. Στις περιπτώσεις που απαιτείται έγκριση σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αυτή προηγείται από τις άδειες άλλων αρχών που αφορούν την επιχείρηση ή την εκτέλεση του έργου ή της εργασίας και τα στοιχεία της αναγράφονται με ποινή ακυρότητας στις άδειες αυτές. Η έγκριση χορηγείται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης». Στο άρθρο 12 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «1. Οι αρχαιολογικοί χώροι κηρύσσονται και οριοθετούνται ή αναοριοθετούνται με βάση τα δεδομένα αρχαιολογικής έρευνας πεδίου και απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. ... 3. ... 4. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του άρθρου 10 εφαρμόζονται αναλόγως και για τους αρχαιολογικούς χώρους...», ενώ στο άρθρο 14 με τίτλο «Αρχαιολογικοί χώροι σε οικισμούς. Οικισμοί που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους», ορίζεται ότι: «1. ..., 2. Στους ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται οι επεμβάσεις που αλλοιώνουν το χαρακτήρα και τον πολεοδομικό ιστό ή διαταράσσουν τη σχέση μεταξύ των κτιρίων και των υπαίθριων χώρων. Επιτρέπεται μετά από άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του οικείου γνωμοδοτικού οργάνου: α) η ανέγερση νέων κτισμάτων, εφόσον συνάδουν από πλευράς όγκου, δομικών υλικών και λειτουργίας με το χαρακτήρα του οικισμού, β) η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων, εφόσον τεκμηριώνεται η αρχική τους μορφή, γ) η κατεδάφιση υφιστάμενων κτισμάτων, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του συνόλου..., δ) η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου στα υφιστάμενα κτίσματα, στους ιδιωτικούς ακάλυπτους χώρους και τους κοινόχρηστους χώρους, λαμβανομένου πάντα υπόψη του χαρακτήρα του οικισμού ως αρχαιολογικού χώρου..., ε) ..., 3. ..., 4. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απαιτούμενη άδεια εκδίδεται πριν από όλες τις άλλες άδειες άλλων αρχών που αφορούν στην εκτέλεση του έργου, σε κάθε περίπτωση μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης, τα δε στοιχεία της αναγράφονται με ποινή ακυρότητας σε αυτές. Η άδεια αλλαγής της χρήσης εκδίδεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες. 5.».

5. Επειδή, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων του ν. 3028/2002, οι οποίες ερμηνεύονται εν όψει της αυξημένης προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος που εισάγεται με το άρθρο 24 του Συντάγματος, επιβάλλεται στη Διοίκηση η λήψη κάθε μέτρου, το οποίο κρίνεται αρμοδίως ως πρόσφορο για την προστασία των αρχαίων και νεωτέρων μνημείων, καθώς και των ιστορικών και αρχαιολογικών τόπων. Η προστασία αυτή συνίσταται, κατ' αρχήν, στη διατήρηση στο διηνεκές αναλλοίωτων των ανωτέρω στοιχείων του πολιτιστικού περιβάλλοντος και του αναγκαίου για την ανάδειξή τους σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα περιβάλλοντος χώρου, συνεπάγεται δε δυνατότητα επιβολής των απαιτούμενων για το σκοπό αυτό μέτρων

και περιορισμών της ιδιοκτησίας (ΣτΕ 3382/2015, 3064/2015, 2500/2009, 903/2005). Εξ άλλου, όπως έχει κριθεί, τόσο για την ανέγερση κτίσματος σε αρχαιολογικό χώρο και σε τόπο ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και χρήζων ειδικής κρατικής προστασίας, όσο και για οποιαδήποτε επέμβαση σε κτίσμα που βρίσκεται στον χώρο αυτόν ή για την ολική ή μερική κατεδάφισή του, είτε αυτό είναι παλαιότερο του χαρακτηρισμού είτε μεταγενέστερο, απαιτείται άδεια της αρχαιολογικής υπηρεσίας, η μη ύπαρξη ή η ανάκληση της οποίας επιφέρει αυτοτελώς την διακοπή κάθε οικοδομικής εργασίας, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή την ισχύ οικοδομικής άδειας (ΣτΕ 3382/2015, 3064/2015, 3285/2009, 861/2008, 868/2001 7μ., 1974/974 Ολομ. κ.ά.). Η χορήγηση ή μη της άδειας συναρτάται, κατ' αρχήν, αποκλειστικώς με την εξυπηρέτηση των σκοπών της αρχαιολογικής νομοθεσίας, οι οποίοι, προκειμένου περί οικισμού που φέρει τους ως άνω χαρακτηρισμούς, συνίστανται στην διατήρηση της μορφής του τόσο ως συνόλου όσο και στα επί μέρους τμήματα και σημεία του, καθώς και στην διατήρηση της σχέσης και των αναλογιών μεταξύ των κτισμάτων που εντάσσονται στο οικιστικό συγκρότημα, το οποίο κρίθηκε προστατευτέο ως ενιαίο σύνολο. (ΣτΕ 3382/2015, 3064/2015, 3285/2009, 868/2001 7μ., πρβλ. Σ.τ.Ε. 2801/1991 Ολομ., 2063/2002, 575/2000).

6. Επειδή, περαιτέρω, κατά τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 3028/2002, τα ακίνητα μνημεία που ανάγονται σε περίοδο προγενέστερη των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών χαρακτηρίζονται ως μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, λόγω της σημασίας τους, η οποία μπορεί να αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην αρχιτεκτονική αξία τους, στην αξία τους από πολεοδομική άποψη ή στην ιστορική αξία τους. Ως μνημεία χαρακτηρίζονται για τους ίδιους λόγους και ακίνητα αναγόμενα στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών, εφόσον, όμως, η σημασία τους για έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω λόγους είναι ιδιαίτερη. Εξ άλλου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 6 του ν. 3028/2000, η κατεδάφιση νεωτέρων ακινήτων που είναι προγενέστερα των εκατό τελευταίων ετών ή η επ' αυτών εκτέλεση εργασιών, για τις οποίες απαιτείται έκδοση οικοδομικής άδειας, δεν επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, ακόμα και εάν τα ακίνητα αυτά δεν έχουν προηγουμένως χαρακτηριστεί ως μνημεία. Για τη χορήγηση της σχετικής εγκρίσεως ο ενδιαφερόμενος γνωστοποιεί στην αρμόδια υπηρεσία την πρόθεσή του να προβεί στην κατεδάφιση, η έγκριση δε θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εάν εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος από τη γνωστοποίηση δεν συντελεσθούν οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου διατυπώσεις δημοσιότητας. Με τις διατάξεις αυτές επιδιώκεται η ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού για την ύπαρξη παλαιών ακινήτων, τα οποία δεν ανάγονται στην προ του 1830 περίοδο και δεν είναι, συνεπώς, αρχαία εκ του νόμου, ενδέχεται όμως να παρουσιάζουν καλλιτεχνικά, αρχιτεκτονικά, πολεοδομικά, ιστορικά στοιχεία και εν γένει πολιτιστική αξία μη έχουσα εισέτι διαγνωσθεί, η οποία θα δικαιολογούσε τον χαρακτηρισμό τους ως νεωτέρων μνημείων. Τούτο δε για να αποτρέπεται ο κίνδυνος κατεδαφίσεως ή αλλοιώσεως των ακινήτων αυτών και να

κινείται η διαδικασία χαρακτηρισμού τους, εφόσον κριθεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου. Εξ άλλου, το άρθρο 14 παρ. 1 του ως άνω νόμου προβλέπει ότι στους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως ή εντός των ορίων νομίμως υφισταμένων ενεργών οικισμών, μπορεί να καθορίζονται ζώνες με υπουργική απόφαση, κατά τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο 13 που αφορά τους εκτός σχεδίου πόλεως και εκτός ορίων οικισμών αρχαιολογικούς χώρους. Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 του αυτού άρθρου ορίζεται ότι στους ως άνω ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους, που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους, κατ' αρχήν απαγορεύονται οι επεμβάσεις οι οποίες αλλοιώνουν τον χαρακτήρα και τον πολεοδομικό τους ιστό ή διαταράσσουν την μεταξύ των κτηρίων και των υπαίθριων χώρων σχέση. Κατ' εξαίρεση, κατόπιν αδείας του Υπουργού Πολιτισμού η οποία χορηγείται μετά από γνώμη του οικείου γνωμοδοτικού οργάνου, επιτρέπεται, μεταξύ άλλων, η ανέγερση νέων κτισμάτων, εφόσον συνάδουν με τον χαρακτήρα του οικισμού, καθώς και η κατεδάφιση υφισταμένων κτισμάτων, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του αντίστοιχου συνόλου. Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, στους ενεργούς οικισμούς που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται επεμβάσεις οι οποίες είναι δυνατόν να επιφέρουν, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, καταστροφή, βλάβη ή αλλοίωση του χαρακτήρα και του πολεοδομικού τους ιστού, σε κάθε περίπτωση δε, για την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου είτε στα κτίσματα είτε στους κοινόχρηστους χώρους, ακόμη και εάν η πραγματοποίηση του έργου δεν επιφέρει τις ανωτέρω δυσμενείς συνέπειες και, συνεπώς, δεν εμπίπτει στη σχετική απαγόρευση, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του οικείου συμβουλίου. Ο Υπουργός Πολιτισμού, προκειμένου να χορηγήσει την έγκριση (άδεια) εκτελέσεως έργου σε οικισμό που αποτελεί αρχαιολογικό χώρο, αξιολογεί τα χαρακτηριστικά του έργου και εκτιμά τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις που θα έχει η εκτέλεσή του στον οικισμό, δηλαδή στο αγαθό που εμπίπτει στο πεδίο προστασίας του ν. 3028/2002. Η αιτιολογία της χορηγουμένης εγκρίσεως πρέπει, για να είναι πλήρης, να περιέχει οπωσδήποτε περιγραφή του προς εκτέλεση έργου και τεκμηριωμένη εκτίμηση των επιπτώσεών του (βλ. ΣτΕ 2500/2009 και 4989/1996).

7. Επειδή, το ρυμοτομικό σχέδιο της πόλεως του Ηρακλείου εγκρίθηκε το έτος 1932 και αναθεωρήθηκε μερικώς το έτος 1958. Με την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης υπ' αριθμ. 6525/7.5.1965 (Β' 360) χαρακτηρίσθηκε ο Δήμος Ηρακλείου Κρήτης ως οργανωμένος αρχαιολογικός τόπος, ενώ με το π.δ/γμα από 10.12.1981 (Δ' 58/1982) χαρακτηρίσθηκε παραδοσιακός οικισμός τμήμα της παλαιάς πόλης του Ηρακλείου. Στις 22.12.1995 υπεγράφη προγραμματική σύμβαση μεταξύ ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΠΠΟ και Δήμου Ηρακλείου για την σύνταξη μελέτης αναθεώρησης του υφιστάμενου ρυμοτομικού σχεδίου και την προστασία και ανάδειξη της παλιάς πόλης ως το ιστορικό κέντρο του Ηρακλείου, προς το σκοπό δε αυτό στις 21.12.1998 υπεγράφη σχετική σύμβαση μεταξύ του Δήμου Ηρακλείου και αναδόχου σύμπραξης γραφείων μελετών. Σε εκτέλεση της εν λόγω συμβάσεως τον Φεβρουάριο του 1999 συντάχθηκε από τον ανάδοχο προκαταρκτική πρόταση ανάπλασης της παλαιάς πόλης

του Ηρακλείου. Εν συνεχεία εκδόθηκε η υπ' αριθ. 9582/1877/7.4.2000 απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ, με την οποία καθορίστηκε η παλαιά πόλη του Ηρακλείου ως περιοχή ανάπλασης. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 27347/845/25.5.2001 απόφαση του ΥΠΠΟ εγκρίθηκε από την άποψη της αρχαιολογικής νομοθεσίας η Α' φάση της προκαταρκτικής μελέτης ανάπλασης της παλαιάς πόλης (Μ.Α.Π.Π.), με την προϋπόθεση ότι α) κατά τα επόμενα στάδια της μελέτης θα συμπληρωθούν, μεταξύ άλλων, θα τοποθετηθούν σε τοπογραφικό χάρτη όλα τα χαρακτηρισμένα από το ΥΠΠΟ μνημεία και θα τεκμηριωθούν με δελτία, προκειμένου να καταρτισθεί ο μνημειακός χάρτης της παλαιάς πόλης Ηρακλείου, β) θα ορισθούν σε συνεργασία με τις αρμόδιες Εφορείες ζώνες προστασίας των μνημείων, όροι δόμησης εντός των ζωνών και χρήσεις των κτιρίων και γ) σε περιπτώσεις επεμβάσεων σε μνημεία και επιχείρησης έργου στο περιβάλλον ή εντός των ζωνών προστασίας τους θα εφαρμόζεται η αρχαιολογική νομοθεσία υπό τη μέριμνα των αρμοδίων υπηρεσιών. Ακολούθως, με την υπ' αριθ. 45145/36/10.1.2002 απόφαση της Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ (Δ' 89) εγκρίθηκε η προκαταρκτική Μ.Α.Π.Π., ενώ στις 2.10.2002 υπεγράφη μεταξύ του Δήμου και του αναδόχου συμπληρωματική σύμβαση για την σύνταξη ειδικών αρχιτεκτονικών μελετών εξειδίκευσης της πρότασης ανάπλασης, καθώς και ειδικής μελέτης για την οργάνωση της κυκλοφορίας, στάθμευσης και συγκοινωνίας στην παλαιά πόλη και μελέτης ανάπλασης και ειδικών παρεμβάσεων. Επίσης, στις 27.1.2004 υπεγράφη προγραμματική σύμβαση μεταξύ ΥΠΠΟ, ΥΠΕΧΩΔΕ, Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων (ΤΑΠ) και Δήμου Ηρακλείου «για την αναστήλωση των Ενετικών Τειχών του Χάνδακα και για την Αναβάθμιση της Παλιάς Πόλης του Ηρακλείου». Εξ άλλου, με την κυα υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ ΑΡΧ/Β1/Φ38/22790/651/ 2.3.2012 (ΦΕΚ Α.Α.Π.Θ. 92) εγκρίθηκε η κήρυξη και οριοθέτηση ως αρχαιολογικού χώρου τμήματος της πόλης του Ηρακλείου, όπως αυτό προσδιορίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.

8. Επειδή, περαιτέρω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Το ακίνητο στο οποίο αφορά η υπό κρίση αίτηση, ευρίσκεται εντός της παλαιάς πόλεως του Ηρακλείου που έχει χαρακτηρισθεί ως οργανωμένος αρχαιολογικός χώρος και παραδοσιακός οικισμός, ορίζεται δε από τις οδούς Ιδομενέως, Αγίου Τίτου, Κορωναίου και Ευρώπης, ενώ φέρεται - βάσει του ρυμοτομικού σχεδίου, όπως αυτό ισχύει από το 1958 - ως ρυμοτομούμενο προς τον σκοπό της δημιουργίας πλατείας και διανοίξεως της οδού Ιδομενέως. Στο υπ' αριθμ. πρωτ. 1088/25.10.2005 έγγραφο της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ προς το Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Κρήτης σχετικά με την επισκευή / διαρρύθμιση του ευρισκόμενου εντός του ως άνω οικοπέδου διατηρητέου κτιρίου και την κατασκευή πολυόροφου κτιριακού συγκροτήματος ιδιοκτησίας της ήδη δεύτερης αιτούσας εταιρίας, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι ως προς το διατηρητέο κτίριο η υπηρεσία εισηγείται την έγκριση της μελέτης, ενώ ως προς το νέο κτίριο θα πρέπει να ελεγχθεί από το γραφείο παλαιάς πόλεως Ηρακλείου το σύννομο της επίμαχης κατασκευής, η δε κατασκευή των υπογείων εμπίπτει από πλευράς ΥΠΠΟ στην αρμοδιότητα της 13ης ΕΒΑ και της ΚΓ' ΕΠΚΑ, ενώ από πολεοδομικής απόψεως στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου. Στο υπ' αριθμ. πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Β1/Φ38/ 82778/4296/16.12.2005 έγγραφο της Δ/σης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ προς την 13η ΕΒΑ και σε συνέχεια σχετικών εγγράφων του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Ν. Ηρακλείου επισημαίνεται ότι οι κατεδαφίσεις κτιρίων και διανοίξεις οδών στην Παλιά Πόλη συνιστούν αλλοίωση του χαρακτηρισμένου ως οργανωμένου αρχαιολογικού χώρου Δήμου Ηρακλείου. Κατ' αποδοχή σχετικής ομόφωνης θετικής γνωμοδότησης του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Κρήτης κατόπιν εισηγήσεως της 13ης ΕΒΑ εκδόθηκε η ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ38/108840/5383/3.1.2006 απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού με την οποία, μεταξύ άλλων, εγκρίθηκε από απόψεως αρχαιολογικής νομοθεσίας η επισκευή και διαρρύθμιση του κηρυγμένου ως διατηρητέου κτιρίου επί των οδών Αγ. Τίτου και Ιδομενέως καθώς και η ανέγερση πολυόροφου συγκροτήματος ιδιοκτησίας της δεύτερης αιτούσας εταιρίας με την επωνυμία «S. K. ΑΕ». Με την υπ' αριθμ. 571/31.10.2007 άδεια της Δ/σης Πολεοδομικών Λειτουργιών του Δήμου Ηρακλείου εγκρίθηκε η κατασκευή του επταόροφου κτιριακού συγκροτήματος ιδιοκτησίας της δεύτερης αιτούσας εταιρίας, καθώς και η αναπαλαίωση του ως άνω διατηρητέου κτίσματος με αλλαγή χρήσης σε εστιατόριο επί των οδών Α. Τίτου, Ιδομενέως, Κορωναίου και Ευρώπης. Με το από 29.4.2009 έγγραφό της η ΚΓ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (ΕΠΚΑ) ενημέρωσε το Δήμο ότι δεν έχει αντίρρηση ως προς την Μ.Α.Π.Π. Ηρακλείου, ζήτησε, ωστόσο, να κοινοποιούνται και σε αυτήν για παρακολούθηση όλες οι υποθέσεις που αφορούν εκσκαφές, δεδομένου ότι η παλιά πόλη είναι χτισμένη πάνω σε ερείπια παλαιότερων ιστορικών περιόδων. Με το υπ' αριθμ. πρωτ 1357π.ε./2.3.2010 έγγραφο της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Κρήτης του ΥΠΠΟ διαβιβάσθηκε στη Δ/ση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς ο σχετικός με την Μ.Α.Π.Π. Ηρακλείου φάκελος, μαζί με την εισήγηση της υπηρεσίας περί μη εγκρίσεως της εν λόγω μελέτης, λόγω του ότι οι προτεινόμενες επεμβάσεις δεν λαμβάνουν υπόψη ότι πρόκειται για κηρυγμένο αρχαιολογικό τόπο με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και δεν αναδεικνύονται τα μνημεία και άλλα κτίρια προγενέστερα των τελευταίων εκατό ετών. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 42245/6.10.2010 απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας της Ν.Α. Ηρακλείου χορηγήθηκε στην τρίτη αιτούσα εταιρία με την επωνυμία «Ε. ΑΕ» άδεια λειτουργίας υπόγειου στεγασμένου σταθμού αυτοκινήτων δημόσιας (286 θέσεις) και ιδιωτικής (69 θέσεις) χρήσης επί των οδών Ιδομενέως Κορωναίου, Αγ. Τίτου και Ευρώπης, ενώ με την υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/63384/1424/ 6.4.2011 απόφαση του ΥΠ.ΠΟ., εκδοθείσα κατόπιν σχετικών γνωμοδοτήσεων του Κ.Σ.Ν.Μ. (πρακτικό υπ' αριθμ. 7/27.5.2010) και του Κ.Α.Σ. (πρακτικό υπ' αριθμ. 49/7.12.2010) εγκρίθηκε, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 παρ. 3 του ν. 3028/2002 τροποποιημένη μελέτη για το επίμαχο πολυόροφο κτιριακό συγκρότημα ιδιοκτησίας της δεύτερης αιτούσας εταιρίας. Με την υπ' αριθμ. 380/2910/ΑΠ/85/2012 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου καθορίσθηκε προσωρινή τιμή μονάδας αποζημίωσης ακινήτων επί των οδών Αγ. Τίτου και Ιδομενέως. Ενόψει αυτών, η Δ/ση Πολεοδομίας του Δήμου Ηρακλείου με τα υπ' αριθμ. πρωτ. 14776/30.1.2013 και 78381/24.5.2013 έγγραφα της προς την 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (Ε.Β.Α.) ζήτησε τις

απόψεις της σχετικά με τη ρυμοτόμηση των κτισμάτων και περιφραγμάτων ιδιοκτησιών που ρυμοτομούνται και για τις οποίες ο Δήμος προτίθεται να προβεί στην καταβολή της καθορισθείσας με την ως άνω δικαστική απόφαση αποζημίωσης. Ακολούθως, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3134/2.12.2013 έγγραφο της 13ης Ε.Β.Α. υποβλήθηκαν στο αρμόδιο τμήμα του ΥΠΠΟ τα προαναφερθέντα από 30.1.2013 και 24.5.2013 έγγραφα του Δήμου σχετικά με την έγκριση ρυμοτόμησης του επίμαχου ΟΤ 23, το οποίο βρίσκεται εντός του κηρυγμένου ως αρχαιολογικού χώρου τμήματος της πόλης του Ηρακλείου, στη συμβολή των οδών Αγ. Τίτου και Ιδομενέως. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο ως άνω έγγραφο της 13ης Ε.Β.Α. «το σημείο της επέμβασης αποτελεί ένα από τα ελάχιστα σημεία που διασώζεται ο παραδοσιακός ιστός στο κέντρο της πόλης, διατηρεί τη μεσαιωνική μορφή της τριγωνικής χάραξης, όπως προκύπτει από το σχέδιο του Werdmuller (1668) και αποτελεί στο σύνολό του έναν αξιόλογο πυρήνα προς διατήρηση, μαζί με δύο κτίρια του 19ου αιώνα στα όμορα ΟΤ, το κτίριο Λεμονάκη (νυν Σκουλούδη - Παπακαλιάτη) και το πρώην εργαστήριο Καστρινιγιάννη (κηρυγμένα νεώτερα διατηρητέα μνημεία ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2003/32770/21.6.1995, Β' 626/18.7.1995 και ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/24937/1118/16.7.1979 αντίστοιχα). Επίσης, αποτελεί χαρακτηριστικό πέρασμα από τα ανατολικά προς το κεντρικό σημείο της πόλης, τη Λότζια και το ναό του Αγίου Τίτου. Ως προς το κτιριακό απόθεμα, προτείνεται η ρυμοτόμηση επτά ιδιοκτησιών. Στο βόρειο μέτωπο, επί της οδού Αγ. Τίτου βρίσκονται τρία κτίρια. Τα πρώτα δύο από δυτικά προς ανατολικά (ιδιοκτησίες Κρασαγάκη και Διαλυνά) είναι λιθόκτιστα, με μορφολογικά στοιχεία που παραπέμπουν στα μέσα - τέλη του 19ου αι. ... και το τρίτο (ιδιοκτησία Πατελάρου - Μαρίνη) στην περίοδο του Μεσοπολέμου, που οριοθετεί τη ΒΑ γωνία του ΟΤ. Η ιδιοκτησία Κρασαγάκη έχει πρόσφατα αποκατασταθεί. Το κτίριο είναι διώροφο με δίρριχτη στέγη και αυλή με νεοκλασικό θύρωμα, στη οποία διατηρεί εστία. Το κτίριο Διαλυνά αποτελούσε τμήμα της ίδιας ιδιοκτησίας με το διατηρητέο Λεμονάκη. Πρόκειται για δύο δίδυμα κτίρια με δίρριχτες στέγες, οι οποίες καταστράφηκαν πρόσφατα από πυρκαγιά. Το γωνιακό κτίριο είναι διώροφο, με αυλή επί της Αγ. Τίτου. Στο υπόλοιπο τμήμα της οδού Ιδομενέως ρυμοτομούνται η αυλή και μέρος της διώροφης ιδιοκτησίας Μ. και οι αυλές των ιδιοκτησιών Χ. και Τ.. Επίσης ρυμοτομείται μικρό τμήμα αυλής ιδιοκτησίας νότια της ιδιοκτησίας Κ., επί της οδού Αρετούσας». Περαιτέρω, σύμφωνα με την 13η Ε.Β.Α. το τμήμα αυτό «αποτελεί, μαζί με το κτιριακό του υπόβαθρο και τα όμορα διατηρητέα κτίρια χαρακτηριστικό τμήμα του προστατευόμενου εντός του αρχαιολογικού χώρου πολεοδομικού ιστού, σε άμεση μάλιστα γειτνίαση με τον κύριο πυρήνα του ιστορικού κέντρου της παλαιάς πόλης του Ηρακλείου». Ενόψει αυτών, κατά την άποψη της 13ης ΕΒΑ η εν λόγω ρυμοτόμηση δεν πρέπει να υλοποιηθεί. Η ίδια άποψη διατυπώνεται και στο υπ' αριθμ. πρωτ. 3207/4.12.2013 έγγραφο της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Κρήτης προς την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΠΟ. Βάσει των ως άνω στοιχείων, με την ήδη προσβαλλόμενη απόφαση του ΥΠΠΟ υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ ΔΒΑ/ΤΑΧΜΑΕ/256683/139400/9253/19/6.6.2014 δεν εγκρίθηκε το αίτημα του Δήμου Ηρακλείου για ρυμοτόμηση της επίμαχης έκτασης στη

συμβολή των οδών Αγ. Τίτου και Ιδομενέως, κατ' αποδοχή και της σχετικής αρνητικής γνωμοδότησης του ΚΑΣ (συνεδρίαση 39/17.12.2013). Με το υπ' αριθμ πρωτ. 155876/10.10.2014 έγγραφό του ο Δήμος Ηρακλείου ζήτησε από τον Υπουργό Πολιτισμού την επανεξέταση του αιτήματος της επίμαχης ρυμοτόμησης, επισημαίνοντας ότι η δημιουργία του κοινοχρήστου χώρου (πλατείας) και η διάνοιξη της οδού Ιδομενέως είναι απολύτως απαραίτητες για τη λειτουργία της παλιάς πόλης, η οποία έχει πραγματικό έλλειμμα κοινοχρήστων χώρων, η δε ζημιά από την ακύρωση της ρυμοτόμησης είναι τεράστια λόγω της κατάργησης ενός απολύτως απαραίτητου κοινόχρηστου χώρου και της ανατροπής πολυδάπανων μελετών και έργων. Εντούτοις, στο υπ' αριθμ. πρωτ. 1837/18.3.2015 έγγραφο των απόψεων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηρακλείου προς το ΥΠΠΟ σχετικώς με την υπό κρίση αίτηση, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι το ρυμοτομικό σχέδιο του '32, όπως αναθεωρήθηκε το '56 προέβλεπε ουσιαστικά τη διάλυση του ιστορικού ιστού και την πλήρη πολεοδομική «ανασύσταση» της πόλης, με ρυμοτομήσεις ακόμη και διατηρητέων μνημείων, όπως ο βενετσιάνικος ναός του Αγίου Πέτρου των Δομηνικανών, και την πλήρη οικοπεδοποίηση και ανοικοδόμηση των παλαιών ενετικών τειχών, ωστόσο, η εφαρμογή του έως τη δεκαετία του 2000 υπήρξε περιορισμένη. Κατόπιν δε αυτοψίας που διενεργήθηκε στο ακίνητο ιδιοκτησίας Π. επί των οδών Ιδομενέως και Αγ. Τίτου ζητήθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου η προώθηση του σχετικού φακέλου στην αρμόδια ΥΝΜΤΕΚ για τον χαρακτηρισμό του κτιρίου ως διατηρητέου, σύμφωνα με τα ειδικώς αναφερόμενα στη σχετική από 9.2.2015 αναφορά. Περαιτέρω, στο υπ' αριθμ πρωτ. 274/19.3.2015 έγγραφο των απόψεων της ΥΝΜΤΕΚ προς το ΥΠΠΟ αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «α) Το πολυώροφο κτίριο έχει ήδη αδειοδοτηθεί και έχει εν μέρει κατασκευασθεί. Η μη υλοποίηση της ρυμοτόμησης δεν θέτει θέματα νομιμότητάς του. Αντίθετα οι ιδιοκτήτες έχουν εμμέσως ωφεληθεί αφού έχουν κατασκευάσει πολυώροφο κτίριο με βάσει μια ρυμοτόμηση, που δεν έχει υλοποιηθεί. β) Η δήθεν λύση του κυκλοφοριακού προβλήματος της περιοχής, μετά την προτεινόμενη ρυμοτόμηση, δεν ευσταθεί, δεδομένου ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί η επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος της παλιάς πόλης συνολικά. γ) Η ακύρωση της ρυμοτόμησης ουδόλως επηρεάζει την είσοδο του υπόγειου χώρου, δεδομένου ότι υπάρχει και λειτουργεί ήδη από την οδό Κορωναίου και όχι από την οδό Αγίου Τίτου». Επίσης, στο υπ' αριθμ. πρωτ. 21303/23.3.2016 έγγραφο της Δ/σης Πολεοδομίας του Δήμου αναφέρεται ότι, κατόπιν αυτοψίας στο κτίριο επί της οδού Αγ. Τίτου όπου στεγαζόταν η επιχείρηση «Καφέ Αμάν», διαπιστώθηκε ότι πρόκειται για παλαιό ερειπωμένο λιθόκτιστο κτίριο, ασκεπές λόγω καταστροφής του από πυρκαγιά. Όλα τα στοιχεία όπισθεν του τοίχου της πρόσοψης δεν επισκευάζονται και χρήζουν άμεσης κατεδάφισης, σύμφωνα δε με το άρθρο 14 παρ. 2β του ν. 3028/2002, ο τοίχος της πρόσοψης δεν δύναται να επισκευασθεί, διότι εμπίπτει σε προβλεπόμενο κοινόχρηστο χώρο. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 39132/7.4.2016 έγγραφο της Δ/σης Πολεοδομίας Ηρακλείου παραπέμφθηκε προς εξέταση στην Επιτροπή Ετοιμορρόπων το ζήτημα της λήψης άμεσων μέτρων ασφαλείας στο κτίριο με πρόσοψη επί των οδών Αγ. Τίτου και Ιδομενέως, ενόψει της απόκλισης του ορόφου από την κατακόρυφο και της

αποκόλλησης επιχρισμάτων που κρίνεται επικίνδυνη εξαιτίας της στενότητας του υφιστάμενου δρόμου. Τέλος, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο υπ' αριθμ. πρωτ. 1942/3.11.2016 έγγραφο της ΥΝΜΤΕΚ προς το Δικαστήριο, έχει ήδη κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού ως διατηρητέων των επίμαχων κτισμάτων επί των οδών Ιδομενέως και Αγ. Τίτου.

9. Επειδή, με το δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αντίκειται στα άρθρα 24 και 25 παρ. 3 του Συντάγματος και στο άρθρο 14 παρ. 2 εδ. β του ν. 3028/2002, σύμφωνα με το οποίο, κατά τους αιτούντες, η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων εντός αρχαιολογικού χώρου επιτρέπεται μόνο εφόσον δεν εμπίπτουν σε κοινόχρηστο χώρο του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, για τους ακόλουθους λόγους: α) Η Διοίκηση δεν προέβη, ως όφειλε, σε στάθμιση μεταξύ του αγαθού της πολιτιστικής μνήμης και του αγαθού της διατήρησης των κοινοχρήστων χώρων και του πλάτους των οδών. β) Δεν υπήρξε καμμία επιστημονική τεκμηρίωση σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3028/2003 ως προς την ύπαρξη πολιτιστικού αγαθού άξιου προστασίας, λαμβανομένου περαιτέρω υπόψη ότι η επίμαχη ρυμοτόμηση - η οποία προβλέπεται ήδη στο β.δ/γμα από 13.9.1936 «περί εγκρίσεως του ρυμοτομικού σχεδίου του Ηρακλείου» και από το β.δ/γμα από 15.8.1958 «περί αναθεωρήσεως και επεκτάσεως της εκτός των τειχών πόλεως ρυμοτομικού σχεδίου Ηρακλείου», καθώς και από την Μ.Α.Π.Π., η οποία εκπονήθηκε βάσει των από 22.12.1995 και 27.1.2004 προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ του ΥΠΕΧΩΔΕ, του ΥΠΠΟ και του Δήμου Ηρακλείου - δεν μετέβαλε τις οδικές οδεύσεις του προστατευτέου πολεοδομικού ιστού. γ) Η κρίση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ότι με την επίμαχη ρυμοτόμηση πλήττεται ο πολεοδομικός ιστός είναι πεπλανημένη και δεν στηρίζεται σε κανένα στοιχείο. δ) Κατά παράβαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των πολιτών στη Διοίκηση, με την προσβαλλόμενη απόφαση ανατρέπεται μια ευνοϊκή για την πόλη πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε με την έγκριση της Μ.Α.Π.Π. και την περιεχόμενη σε αυτήν ρυμοτόμηση, στην οποία στηρίζεται η επίλυση του κυκλοφοριακού και η λειτουργία του δικτύου πεζοδρόμων της περιοχής, βάσει του οποίου αποφασίσθηκε η ανακαίνιση του σχολείου επί της οδού Αγίου Τίτου και η χωροθέτηση του δημοσίας χρήσεως σταθμού αυτοκινήτων ιδιοκτησίας της τρίτης αιτούσας εταιρίας. στ) Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπ. Πολιτισμού, αν και γνώριζαν ότι επί σειρά ετών διεξάγονταν δίκες για τον καθορισμό τιμής μονάδας σχετικά με την υλοποίηση της Μ.Α.Π.Π. στην οποία περιλαμβάνεται η επίμαχη ρυμοτόμηση, ουδέποτε ενημέρωσαν το Δήμο και τους ενδιαφερόμενους ιδιώτες για τις αντιρρήσεις τους, αντιθέτως, με σειρά εγκρίσεων των εν λόγω υπηρεσιών επικαιροποιήθηκε η επίμαχη ρυμοτόμηση και εκδόθηκαν οι οικοδομικές άδειες για την ανέγερση των κτισμάτων στο επίμαχο Ο.Τ. 15. Συνεπώς η προσβαλλόμενη απόφαση του ΥΠΠΟ δεν είναι νόμιμη, διότι τόσο αυτή όσο και η γνωμοδότηση του ΚΑΣ, στην οποία στηρίχθηκε, αγνόησαν παντελώς τις προηγούμενες θέσεις, εγκρίσεις και δεσμεύσεις του ΥΠΠΟ, ανατρέποντας το σχέδιο ανάπλασης της παλαιάς πόλης του Ηρακλείου και το ισοζύγιο κοινοχρήστων. ζ) Με την

προσβαλλόμενη απόφαση ανατρέπεται το εγκεκριμένο και ισχύον Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) Ηρακλείου, στο οποίο προβλέπεται το σύνολο της ρυμοτομήσεως και των κοινοχρήστων χώρων.

10. Επειδή, ενόψει των προεκτεθέντων στις σκέψεις 5 και 6 περί της εννοίας των διατάξεων του άρθρου 24 του Συντάγματος και των εφαρμοστέων εν προκειμένω άρθρων του ν. 3028/2002, η προσβαλλόμενη απόφαση του Υπουργού εκδόθηκε κατ' ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, ενώ με βάση τα ως άνω στοιχεία του φακέλου, και συγκεκριμένα το προεκτεθέν περιεχόμενο των υπ' αριθμ. πρωτ. 3134/2.12.2013 και 3207/4.12.2013 εγγράφων της 13ης Ε.Β.Α. και της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Κρήτης αντιστοίχως, η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογείται νομίμως, εφόσον εκτίθενται ειδικώς οι λόγοι για τους οποίους η αιτηθείσα διάνοιξη οδών για την εφαρμογή του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου στο συγκεκριμένο σημείο θα παρέβλαπτε ουσιωδώς ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα στοιχεία του παραδοσιακού ιστού της πόλεως. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από τους αιτούντες με το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως είναι απορριπτέα ως αβάσιμα, ενώ, καθ' ο μέρος πλήττουν την ανέλεγκτη ακυρωτικώς τεχνική κρίση της Διοικήσεως, οι σχετικοί ισχυρισμοί είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι. Είναι, ωστόσο, άλλο το ζήτημα, ότι, ενόψει των διαπιστώσεων που εκτίθενται στην γνωμοδότηση του ΚΑΣ, καθώς και της υπάρξεως μελετών αναπλάσεως, οι οποίες έχουν στηριχθεί στο παλαιό εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, η πολεοδομική υπηρεσία οφείλει να καλέσει την αρχαιολογική υπηρεσία προκειμένου, με τη συνεργασία των δύο αυτών υπηρεσιών, να τροποποιηθεί, στο μέτρο και μόνον, που είναι αναγκαίο, το υφιστάμενο ρυμοτομικό σχέδιο, κατά τρόπον ώστε να υπάρξει εναρμόνιση του πολεοδομικού σχεδιασμού και των αναγκών της πόλης σε κοινόχρηστους χώρους με τις απαιτήσεις προστασίας των πολιτιστικών αγαθών, χωρίς κάποια από αμφοτέρες τις επιβαλλόμενες από το Σύνταγμα απαιτήσεις αυτές να προέχει, εξ ορισμού, απολύτως έναντι της άλλης.

11. Επειδή, περαιτέρω, ο ισχυρισμός των αιτούντων σύμφωνα με τον οποίο η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, διότι κατά την ψηφοφορία για τη λήψη της σχετικής γνωμοδότησης του ΚΑΣ, στην οποία στηρίζεται η προσβαλλόμενη, ο αριθμός των παρισταμένων συμβούλων δεν ξεπερνούσε τους δέκα, είναι απορριπτέος, προεχόντως ως αναπόδεικτος, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο δεν προκύπτει από τα οικεία πρακτικά συνεδριάσεως του ΚΑΣ, τα οποία δεν έχουν προσβληθεί για πλαστότητα.

12. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη.